efterskoleforeningen

Efterskolernes charter for socialt ansvar 2016: Hele Danmarks Efterskole

Efterskolernes charter fastlægger principper for skoleformens arbejde med socialt ansvar og definerer en række konkrete forpligtelser for den enkelte skole og for Efterskoleforeningen.

Indledning: Frihed forpligter

Efterskolerne udgør som skoleform et bredt og varieret skoletilbud. På hver sin måde løfter skolerne allerede i dag et stort socialt ansvar i forhold til at danne og uddanne unge med vidt forskellige forudsætninger, mål og ambitioner. Fællesnævneren er, at vi arbejder gennem forpligtende fællesskaber og bruger de unges interesser i og uden for skolen i det pædagogiske arbejde.

Udgangspunktet for efterskolen som fri skole er, at de unge skal have lyst til at vælge efterskolen og ville holde fast i skolen. Efterskolen skal til gengæld også ville de unge. Når de unge selv har svært ved at række ud, skal efterskolen ville dem endnu mere.

Der er grupper af unge, som af økonomiske, sociale og kulturelle årsager ikke har samme forudsætninger for at vælge efterskole som andre. Det gælder i særlig grad unge fra familier med lave indkomster, socialt udsatte unge, unge med særlige udfordringer og unge fra minoritetsgrupper. Vi skal derfor være mere tilgængelige for disse grupper.

Den enkelte efterskole skal bevare sit frie idégrundlag til at definere sit bidrag til skoleformens sociale ansvar. Mange typer af udsathed og sårbarhed hos unge kræver forskellige tilgange og kompetencer. Der er derfor god ræson i, at hver efterskole fokuserer på nogle bestemte målgrupper i forhold til socialt ansvar. Den enkelte efterskole skal derfor ikke nødvendigvis henvende sig til alle, men til nogle af de unge, der i dag ikke har gode forudsætninger for at vælge og gennemføre et efterskoleophold.

Vi er ikke fri til at sige 'nej tak'. Vi arbejder gennem forpligtende fællesskaber, og vores fællesskab forpligter. Det er viljen til at gøre en forskel på den enkelte skole, som er den altafgørende forudsætning for, at vi i fællesskab kan lykkes med at blive Hele Danmarks Efterskole.

Principper for skoleformens sociale ansvar

Der er tre gennemgående principper for efterskolernes arbejde med socialt ansvar:

- Tilgængelighed
- Fællesskab
- Gennemsigtighed

Tilgængelighed

Efterskolerne skal iflg. lovens § 15 være åbne for alle. Det betyder, at skolerne fx ikke må stille krav om særlige kundskaber og færdigheder som betingelse for optagelse. Målsætningen om øget tilgængelighed går længere end lovens krav. Tilgængelighed handler både om økonomi og om sociale og kulturelle faktorer.

Efterskolerne skal som skoleform være økonomisk tilgængelig, så alle unge får mulighed for at vælge efterskole. Efterskolerne vil derfor udvise størst mulig tilbageholdenhed i prissætningen. Efterskolerne vil også øge fokus på at udmønte den individuelle elevstøtte i overensstemmelse med formålet, så alle familier kan få råd til et efterskoleophold.

Social og kulturel tilgængelighed i bred forstand handler om, at eleverne skal kunne se sig selv i skolen og få mod på at gøre forsøget. Tilgængelighed kommer bl.a. til udtryk i skolens pædagogiske linje, tilgangen til regler og sanktioner og i skolens kulturelle værdier og udsyn.

Tilgængelighed i mere specifik forstand kan også afhænge af, at bestemte kompetencer og særlige støttemuligheder skal være på plads for at opfylde elevens behov. Skoleformen skal samlet set være tilgængelig for alle unge, der har mod på at vælge os, uanset om de er socialt udsatte, har særlige læringsforudsætninger, er handicappede, sårbare eller har minoritetsbaggrund.

Fællesskab
Fællesskabet er vores stærkeste aktiv. Både for den enkelte skole og for efterskoleformen. Fællesskabet er både mål og middel i efterskolens forpligtelse til at levere livsoplysning, folkelig oplysning og demokratisk dannelse.

Fællesskabet er derfor også udgangspunkt for arbejdet med socialt ansvar. Alle unge har gavn af at møde unge, der er forskellige fra dem selv. Det gælder ikke kun udsatte unge eller unge med særlige udfordringer, der måske kræver særlig støtte for at kunne deltage i fællesskabet. Ressourcestærke og målrettede unge vinder også ved at møde unge med helt andre forudsætninger og interesser. Det øger tolerancen og fremmer forståelsen af mangfoldighed som et gode i samfundet.

Udgangspunktet på efterskolen kan både være, at eleverne mødes om fælles interesser, og at man mødes på tværs af interesser. Med udgangspunkt i sit værdigrundlag skal den enkelte skole arbejde for størst mulig mangfoldighed i elevfællesskabet. Fællesskabet på den enkelte skole kan både være socialt, økonomisk, geografisk, pædagogisk og kulturelt mangfoldigt.

Skoleformens fællesskab er den grundlæggende forudsætning for, at vi kan lykkes med at løfte et endnu større socialt ansvar. Fællesskabet mellem skoler i dagligdagen skal støtte den enkelte skole i arbejdet med socialt ansvar. Det betyder, at vi skal kende mere til hinanden og arbejde tættere sammen, så man fx kan udveksle erfaringer, hente inspiration og henvise elever til andre skoler med særlige tilbud.

Gennemsigtighed
Gennemsigtighed skaber tilgængelighed. Derfor skal vi blive bedre til at formidle efterskolernes kompetencer og tilgange til socialt ansvar. Relevant information skal være overskuelig og nem at finde.

For at øge den økonomiske tilgængelighed, skal det være gennemsigtigt, hvad den samlede pris for efterskoleopholdet er.

Gennemsigtighed i forhold til både pris, pædagogik og undervisning gør, at kommende elever er klar over, hvad den enkelte skole kan tilbyde og ikke kan tilbyde.

Gennemsigtighed gør det nemt for elever, familier og fagpersoner at finde frem til det rigtige tilbud. Gennemsigtighed er især vigtigt, når der er tale om elever, der har brug for særlige kompetencer eller støtte for at kunne vælge efterskole. Derfor skal efterskolerne i højere grad end i dag italesætte det sociale ansvar offentligt.

Konkrete forpligtelser for den enkelte efterskole og Efterskoleforeningen

Alle efterskoler skal redegøre for deres tilgang til og udmøntning af socialt ansvar på skolen:

- Skolerne vil gøre rede for, hvordan de ud fra deres værdigrundlag udmønter kriteriet om, at efterskolen skal være åben for alle, herunder fx socialt udsatte unge, unge med særlige udfordringer og unge med minoritetsbaggrund.
- De vil også redegøre for, hvordan de særligt imødekommer unge, hvis forudsætninger for at vælge og gennemføre et efterskoleophold er ringere end andre unges.
- Redegørelsen kan både omfatte økonomien bag, den pædagogiske tilgang og de særlige kompetencer og aktiviteter, der findes på skolen til inklusion og fastholdelse af alle elever.
- Redegørelsen kan fx indgå i indholdsplanen og gøres tilgængelig via skolens hjemmeside.

Alle efterskoler vil indgå formelt samarbejde med eksterne organisationer med henblik på at udmønte et socialt ansvar:

- Samarbejdspartnerne kan fx være kommuner eller andre organisationer, der arbejder med unge inden for skolens målgrupper.
- Samarbejdet kan fx udmønte sig i at definere målgrupper for skolens tilbud, indgå aftale med kontaktpersoner og sætte rammer for ansøgning og optagelse.

Efterskoleforeningen skal understøtte netværk og kompetenceudvikling:

- Efterskoleforeningen understøtter netværksdannelse mellem skolerne og med eksterne samarbejdspartnere om socialt ansvar.
- Efterskoleforeningen udvikler og gennemfører målrettede efter- og videreuddannelsesforløb i emner inden for socialt ansvar.
- Efterskoleforeningen bidrager til særlige informations- og oplysningsindsatser over for UU-centre og andre relevante faggrupper.

efterskoleforeningen

Afslutning
Vi vil gerne understrege, at det er viljen til at gøre en forskel på den enkelte skole, der er den afgørende forudsætning for, at vi i fællesskab kan lykkes med at blive Hele Danmarks Efterskole.

Med vedtagelse af et charter for skoleformens sociale ansvar, forpligter Efterskoleforeningen sig yderligere på at holde dialogen og opmærksomheden om det sociale ansvar levende.

Efterskoleforeningen vil fortsætte det analytiske arbejde vedrørende skoleformens sociale ansvar, og vi vil aktivt understøtte det lokale arbejde på skolerne. Målsætningen skal være, at alle skoler tager charteret til sig.